

MAYER ZSÓ

Afrika bűvöletében

Íróasztalom fiókjában jegyzetek lapulnak, egy féltett videó kazetta és ehhez kapcsolódó fotóim ugyanitt laknak. Időnként kihúzom a fiókot, becses kincseimről eltávolítom a bemelegített porcicákat, pillantásommal kicsit dédelgetem féltett gyűjteményemet. Elhatározom – ezúttal elkezdem írni az Afrikáról szóló ... „élménybeszámolómat”.

E földrészen nem jártam, de megtették ezt hozzátartozóim, azon egyszerű oknál fogva, hogy rokonok kötődésük időnként oda csalogatja őket. Hirtelen megelevenednek előttem a korábbi színes élménybeszámolóik, melyeket az emlékezetem már a tudattalan mélyeibe zárt. Innen most minden előhívható. Az említett fiók kincsei is jó szolgálatot tesznek írásom életre keltéséhez.

A földrész egy országában, Tanzániában, ahol ... „járok”, gyönyörűség. Lefátyolozott arcú szépség tárul szemem elé. A fátyol lehull, és így láthatóvá válik lelki szemeimnek a csoda, ahová egy kamasz naivitásával vágyakoztam. Euforikus állapotom egyre fokozódik. Földrajzi helyzeténél fogva szubtrópusi és szavannás övezetben található. Két évszak váltja egymást, a nyárnak nevezhető forróság – rendkívül nagy páratartalmával –, majd ezt követi az esős évszak, mikor szinte szüntelenül esik az eső, és nagyon hideg van. Az ország keleti partja az Indiai-óceán. Északon Kenya, északnyugaton Malawi és Zambia, nyugaton Zimbabwe, délnyugaton Swaziföld határolja. A rokonok a fővárostól, Dar es Salaamtól (jelentése: a Béke kikötője) kb. 700 kilométerre élnek, az ország déli részén. Északról dél felé haladva a főút nem túl forgalmas. Az út mellett a fű friss, buja zöld, a bokrok teli színes virággal. Az utazónak úgy tűnik, mintha egy óriási kertben járna. A belföldi hegyekben falvak között kanyargó utak kövesek, sok helyen porosak. Meredek partokon köves sziklák vagy eukaliptuszok csoportosulnak, néhol érdes elefántfü ágaskodik. A zúgó gépkocsi zajára, az út szélén alvó oroszlán fel sem ébred. A napsugaras meleg-

ben békés álmai lehettek... Az elefánt, zebra, zsiráf, antilop, gnú sem ritka látvány. Állatvilága hihetetlenül gazdag. Messze ellátva szarvasmarhák sokasága legelészik, vagy a mesterségesen készült tavak mellett heverve kérődzik. Kecskék tucatja száraz kórót rágszál. A falvak épületei az úttól távol, fák árnyékában húzódnak meg. Házaikat fából, agyagból, téglából építik. Az építőanyagot kicsi üzemekben állítják elő. Az emberek világos színű sapkával, vagy kendővel fedik be fejüket, a nap kényelmetlen melegétől óvják. Világos, színes ruhákkal tekerik körbe magukat. A nők fejük tetejére helyezett korsóban vizet hordanak, gyermeket szülnek hétköznapi egyszerűséggel, hátukra batyuzzák kicsikéiket, és így dolgoznak. Ez itt a szokás, senki nem panaszkodik. Gerincbántalmak nem is gyötrik őket.

Lassan haladva a szülőfalu felé az élmény egyre fokozódik... A téglaház, melyben az ősök laknak, szerényen húzódik meg a falu többi háza között. Bokrok indái ágaskodnak, kapaszkodnak mindenfelé. Mintha egy mesekönyv lapjai keltek volna életre. Bámulatba ejtették a messziről jötteket. Megérkeztek. A rokonság összegyűlt az Európában élő fiú és családja érkezésének tiszteletére. Szemlélte egymást a fekete és fehér bőrű család. Nagy öröm kerítette hatalmába a szülőket, testvéreket, rokonságot. Laura kissé félve bújt édesanyjához, de a sok, korban hozzáillő apró gyermek vigyorogva, tágra nyílt tekintettel közeledett hozzá, aztán feloldódva pár perc elteltével együtt szaladgáltak mezítláb, megértették egymás nyelvét. Gyorsan megbarátkoztak. Észre sem vették, hogy bőrük színe eltérő. A felnőtt népség levágott egy borjút, ügyesen felbontották, darabolták, a szeletelt húst tűzre dobták, mely jó illatot árasztva megsült a házon kívüli téglából épített tűztérben. Kedvenc ételeiket – rizs, puliszka – agyagedényekben főzték puhára. Csirkehús, banán, tea mindennap szerepel az étrendjükben. Paradicsommal dúsítják legtöbb ételüket. Mindenből került az alacsony asztalra, melyet körbeültek. Jó étvággal fogyasztották az ételt, közben beszélgettek. Az idősebbek szuahéli nyelven (a fiuk tolmácsként lelkesen fordított), a fiatalabbak angol nyelven folytatták a diskurzust. A magyar feleség

és a kislány gyorsan beférközött új rokonság kegyeibe. A szülők házában egyszerű bútorok láthatók, maguk szötte színes szőnyegekkel, takarókkal díszítették otthonukat. Edényeiket agyagból készítették.

A háztól ösvény vezet a zöldséges kerthez, mely a forrás mellett található – az öntözés miatt. Nagy a szárazság, szükség van az életető vízre. A megtermelt fűszernövényeket frissen és szárítva fogyasztják. Általában földműveléssel, állattenyésztéssel foglalkoznak az itt élők. Kukoricából sokat termelnek, főleg állataik takarmányozása céljából. Vasárnaponként a falu templomába igyekeznek szertartásra, többnyire a katolikus vallást gyakorolják. A sok érdekes látnivalótól az óra mutatói gyorsvonal sebességével peregtek. A naplemente is különleges élményt nyújt. Estefelé megvilágosítja a zöld dombokat, rózsaszín árnyalata lassan elmosódik, ahogy a nap lejjebb bukik a domb mögött, és beköszönt az est. Ahogy szürkült, naplemente után a békák és bogarak vették át a szót, és olyan lármát csaptak a közelben lévő tavacska környékén, hogy a levegő rezgett belé, még késő éjjel is. Sokáig beszélgettek egymással a legutóbbi találkozás óta történt fontosabb dolgokról. A lámpában kanóc izzott, erős fényt adva. Magyarország kultúrája, sajátosságai igencsak érdekelték az egybegyülteket. Az idős szülőknek tetszik menyük szerénysége, ezt tudtára is adták. Laurát körbecsodálják, hiszen sok-sok unokájuk közül ő félvér. (Marcell, Laura kisöccse, majd a legközelebbi látogatás alkalmával tart velük.) Közben énekelgetnek mély hangjukon, jellegzetes afrikai stílusban. Másnap Beáta, a magyar feleség főztjére voltak kíváncsiak, aki leleményessége folytán és a rendelkezésre álló alapanyagok alapján lecsószerű ételt főzött. Felhasznált mindenféle zöldséget, rizst, szárított húst, ami a keze ügyébe került. A kondérban lassan elkészült az étel. Elfogyott az utolsó falatig, mindez azt tanúsítja, hogy ízlett a rokonságnak. A következő napokban Bea férjével és Laurával végigjárták a falut és környékét, derűs perceket okozott az ismerős és ismeretlen emberek társalgása. Megnézték az iskolát, ahová Alto (a vejem) gyerekként járt. Az ütött-kopott padok

még mindig olyanok voltak, mint mikor tudásszomját oltva elkezdte tanulmányait. Jártak a boltban, láttak ruhakészítőt, varrónőt, köszörűst. Laurát láz kezdte gyötörni néhány nap elteltével, otthonról hozott gyógyszerrel próbálták hűteni a kislány forró testét, de biztosabbnak látta orvos apja és anyja, ha egy közeli kórházban megmutatják a kis beteget. (Bea igencsak megijedt, fertőző betegségre utaló jeleket látott lelki szemei előtt.) A diagnózis: tüdőgyulladás. Saját felelősségükre elhozták a kórházból, mivel túlsúlyos volt. A gyerekek, felnőttek, egy-egy nagy szobában feküdtek vegyesen. Még egy pár napig maradtak a szülői házban, a kislány lassacskán javult és így jobbnak látták elindulni bérelt gépkocsijukkal a fővárosba. A szülők megértették Bea aggodalmát, de sajnálták, hogy rövidebbre sikeredett együttlétük ideje. Melegen érzékeny búcsút vettek, természetesen, az ottani rokonság ismét egybegyűlt a búcsúzásra. Vissza indulva, útközben nagyon sok érdekességben volt részük.

Egy maszáj falu látványa megrendítő találkozás volt: a kultúrák közötti nem is szakadéknyszerű, inkább óceánnyi különbség nehezen feldolgozható tapasztalás volt. A tehénlepénnyel tapasztott falu, az ablaktalan viskók, a legyekről ellepített fejű, apró gyerekek látványa mellbevágó volt egy európainak. De ez az ő világuk, az ő életük, kár lenne sajnálkozó pillantásokkal illetni őket. A szafari, ez a mesevilág, egy fordított állatkert, ahol mi vagyunk bezárva, és az állatvilág éli körülöttünk mindennapi életét. Egy dzsippel lehetett bejárni a természetet, úttalan utakon haladtak, a sofőr mindenütt megállt, ahol érdekesség mutatkozott. Sakál, hiéna, flamingó, zebra – mind látható volt. Nevetnivalóan lusta, de hús-vér, igazi vadon élő oroszlán sütkérezett. Továbbindultak Dar es Salaamba, majd odaérve egy szállodai szobát vettek ki, mely igényesen kialakított, festői környezetben volt. Minden szobához szűnyogháló és légkondicionáló berendezés tartozott. Európai ételek és saját specialitások mind megtalálhatók az étlapjukon. Fizetőeszközük a tanzániai schilling: 0.16 forint. A fővárosban minden jellegzetes látnivalót megnézték. A nyugati áruházláncok begyűrték ide a városba is. Az utcákon az ütött-kopott, kiszuperált gépko-

csik és a modern, kényelmes autók egymást kerülgették. Az autóbuszok nem a pontosságukról híresek, rendszerint mindig tömve vannak utassal. Taxival bárhova el lehet jutni.

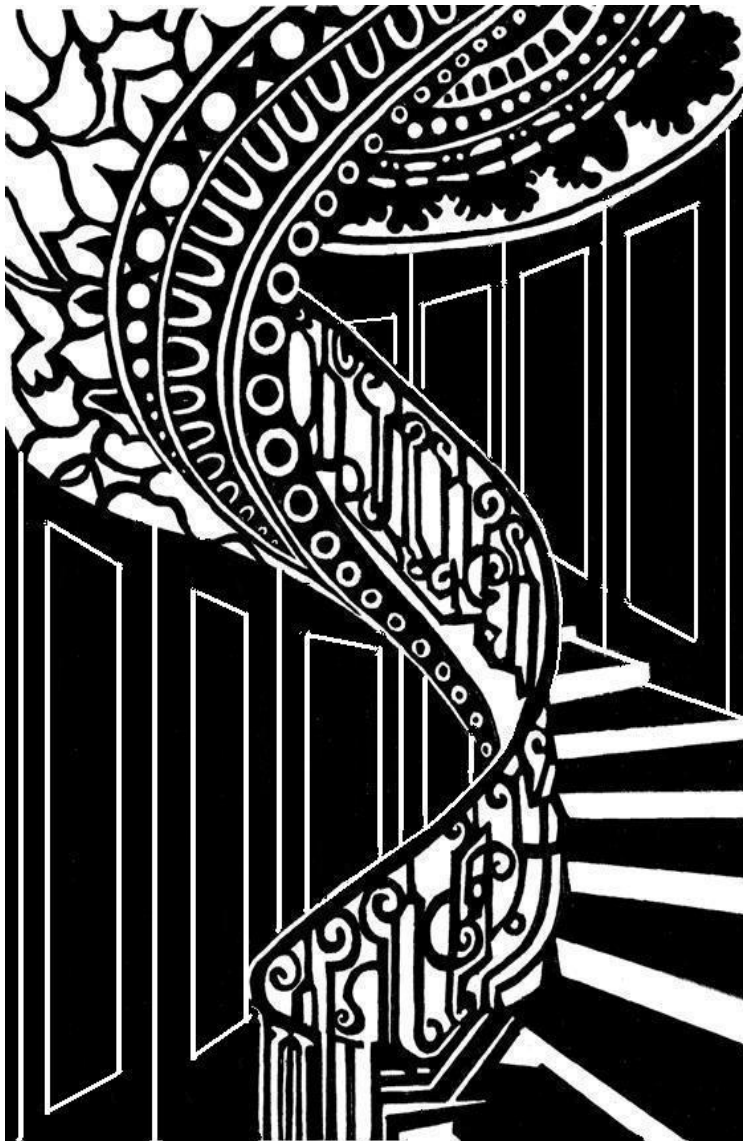
Az Indiai-óceán ékszere Zanzibár (Tanzániához tartozó sziget-csoport Afrika keleti partjainál) Dar es Salaamtól a fővárostól nincs messze. Az óceán vize télen-nyáron kellemesen meleg. Alto szerette volna megmutatni családjának Zanzibárt a látványosságai miatt. Egy kisebb utasszállító hajóval átkelt a háromtagú család az egyik szigetre. Útközben egy hatalmas tengerjáró hajó óriási hullámokat vetett, ezen átjutva a kisebb hajó utasai megnyugodtak. A sziget csodálatos, szemet kápráztató növényei az európai embernek lenyűgöző látványt nyújtanak. Hatalmas teknőcök élnek a kis szigeten, Laura szoknyáját meghúzkodták jó párszor, de nagy barátságba kerültek egymással. Gyakran beszélt hozzájuk: - jaj, ne húzkodjátok a szoknyámat!

Itt található a világ legszebb homokos partjai, egzotikus ültetvényekkel, ősi afrikai településekkel. Fűszerültetvényeiken látható a fekete bors, szegfűszeg, fahéj, vanília, szerecsendió, citromfű és a gyömbér. Leghíresebb állatfaja a karcsúmajmok közé tartozó zanzibári vörös kolobusz. Itt él még a sunnis (őzféle), a kaméleon és mintegy negyven madárfaj. Az ide látogató fantasztikus történelmi örökséggel néz folyamatosan farkasszemet. Csodálatos volt látni a Mtoni Palota romjait, Kidichi perzsa fürdőit, az óceán partján található rabszolga-barlangot és a föld alatti kamrákat. Itt született a híres zenész, Freddie Mercury 1946-ban. Sok időt lehetne eltölteni, csak úgy gondtalanul, e földi paradicsomban, az idő kerekét megállítva.

Mivel a tervezett látogatás ideje lassan lejárt, készülődtek a hosszú útra, mely haza, Magyarországra vitt. A repülőn visszafelé a Kilimandzsáróban gyönyörködhetek.

Milyen pihentető, megnyugtató a természet! Kiemel minket a sárból, a pocsolyából, amibe olykor beleragadunk. A szívünk felszabadul és magasba száll az egek felé, hogy hálát adjon a szépségért, a gazdagságért, amit mindennapi életünk élénk tár megannyi apró, pompás részleteiben.

Afrika percről percre meglepetéssel szolgált.

PIPEI BORBÁLA: FORGÁS